

PALATUL COPIILOR CLUJ – DE LA COMPETENȚĂ LA PERFORMANȚĂ

Prof. Valentin Cuibus
Director, Palatul Copiilor Cluj

Timp de 60 de ani, Palatul Copiilor Cluj a reușit să se afirme în spațiul cultural clujean ca unul dintre cele mai constante și mai temeinice puncte de reper în formarea și educarea tinerilor. De la înființarea sa din anul 1951, sute de mii de copii au deschis porțile Palatului, modelându-se spiritual și fizic, descoperindu-și talente, competențe și pasiuni, nu arareori vocații, ca apoi, integrați în prezentul continuu al orașului, să păstreze amintirea orelor petrecute aici nu doar ca nostalgie a copilăriei, ci și a începutului unui drum, al unor performanțe, uneori chiar al unei cariere.

Vârsta Palatului rămâne, dincolo de numărul anilor, vârsta copiilor, a celor care își petrec aici clipele libere, adăugând gratuității frumoase și necesare a jocului o dimensiune creatoare. Participarea în număr mare a copiilor la activitățile Palatului, încă de la înființarea acestuia, a justificat și a confirmat atât ideea care a stat la baza creării instituției, cât și demersurile și eforturile ulterioare de menținere și dezvoltare a acesteia. Și anume că școala oferă elevului informații și îi formează deprinderi, dar, în același timp, pentru a deschide tinerilor noi orizonturi de cunoaștere, în care teoria și practica să se completeze firesc și benefic, activitatea școlară are nevoie de susținere și din afara procesului de învățământ propriu-zis. Mai mult, înțelegând că fiecare copil este o individualitate distinctă și complexă, cu aptitudini și înclinații, care trebuie descoperite și îndrumate cu competență, Palatul Copiilor și-a asumat încă de la începuturile sale un scop, care constituie în același timp și o responsabilitate fundamentală: acela al cultivării talentelor, al deschiderii spre un câmp informațional vast, al oferirii unor posibilități de aprofundare și aplicare a orizontului cognitiv al copiilor, al descoperirii, punerii în valoare și cultivării talentelor și înclinațiilor, al antrenării copiilor în manifestări formative. Astfel încât, în cei 60 de ani de existență ai Palatului, peste 250.000 de copii și-au petrecut aici timpul lor liber, atrași de diversitatea și calitatea activităților desfășurate și asumându-și, de cele mai multe ori, un parcurs firesc, de la competență la performanță.

Pe de altă parte, Palatul Copiilor rămâne, prin excelență, un spațiu privilegiat al libertății opțiunilor, al șansei, prea rar regăsită apoi în viață, de a alege doar în funcție de propriile chemări și dorințe. Or, tocmai această libertate a opțiunilor s-a constituit într-o exigență majoră pentru noi, cu atât mai imperativă cu cât activitățile de aici, desfășurate în afara orelor de program școlar, se întemeiază doar pe participarea benevolă a copiilor, impusă exclusiv de nevoia de cunoaștere, participare și performanță pe care însuși elevul și le descoperă și, în acest mod, și le asumă. Iar aceasta este, în fond, și premisa de la care se revendică întregul proces instructiv – educativ desfășurat în Palat.

Firește, ca instituție, Palatul Copiilor și-a avut propria devenire, cu transformări, căutări și reșezări, cu impasuri și realizări, devenire marcată inerent de evoluția întregii societăți românești. Din păcate, nu întotdeauna importanța și valoarea activităților acestei instituții au fost recunoscute și apreciate și nu s-a ținut întotdeauna cont de rolul determinant pe care activitățile extrașcolare îl au în procesul de formare și modelare a personalității elevului, în dobândirea competențelor și realizarea performanțelor. Mai mult, în perioada anilor 1962 – 1963, iar apoi după 1989 s-a pus pregnant problema desființării acestui lanț de instituții reprezentat de Palatele Copiilor (firește, sub denumirile aferente fiecărei perioade). Șansa a fost că de fiecare dată s-au găsit și oameni de mare suflet care au realizat importanța activităților desfășurate sub egida Palatelor, care au crezut în menirea lor în cadrul procesului de educație și care au susținut continuarea funcționării acestora. Se pare că treptat, după perioade mai dificile, Palatele încep să își reocupe locul meritat, recunoscându-li-se rolul și necesitatea, în contextul în care educația prin activități extrașcolare constituie o parte componentă a sistemului educațional național, factor de

diversificare a ofertei sistemului de învățământ și care îmbină obiectivele generale ale acestuia cu altele proprii, impuse de specificul său.

Concepute ca o alternativă educațională reală la așa-zisa „cultură” a străzii, a televiziunii și a internetului și, uneori, chiar la rigiditatea și constrângerile, în parte inerente, ale educației din școli, activitățile din Palatul Copiilor s-au adaptat continuu la orizontului de așteptare al elevului. În urma unor sondaje de opinie periodice, profilurile cercurilor s-au diversificat și restructurat de-a lungul anilor, ajungându-se la o gamă largă de profiluri, atractive și adaptate cerințelor, intereselor și preocupărilor tinerilor și chiar solicitărilor părinților, dar și tradițiilor social-culturale și istorice, progresului tehnicii și științei. Numărul cercurilor a crescut semnificativ, de la 23, în anul 1997, la 55, în prezent, având profiluri din cele mai variate - de la *cenaclu literar* la *cultură și civilizație engleză, franceză, germană, spaniolă sau italiană*, de la *activități sportive* la *formații de muzică și dans contemporan sau popular, balet sau gimnastică ritmică*, de la *aero-navomodelism* la *ecologie*, sau de la *construcții electronice* la *informatică*. O astfel de „ofertă” a devenit, în acești mulți ani, tradiție, confirmată de participarea constantă și semnificativă a copiilor, numărul lor ajungând să depășească 5.000 de elevi înscriși la cercuri în fiecare an (față de 2200, în 1997). Numai în taberele și cluburile de vacanță organizate, numărul copiilor participanți a crescut exponențial, de peste 8 ori în ultimii 10 ani.

Însă, în afara atragerii unui număr cât mai mare de copii, instituția a înțeles că nu trebuie să îți diminuezi așteptările la performanțele pe care le ai, ci să îți ridici performanțele la nivelul așteptărilor. Iar în Palatul Copiilor Cluj, drumul de la competență la performanță are propriile repere și propriile unități de măsură: cercuri, cantonamente, concursuri, expoziții, spectacole, expediții și tabere. Concret, Palatul Copiilor Cluj a căutat să stimuleze la copii și spiritul de competiție: numărul participanților la concursuri naționale și internaționale a crescut de la 250, în anul 2000, la 2200, în anul 2010. În paralel, dacă în anul 2000 nu existau competiții de anvergură organizate de noi, în prezent Palatul organizează în fiecare an 5 concursuri naționale și internaționale. Rezultatele sunt notabile, performanțele copiilor materializându-se în decursul anilor în mii de premii obținute la diferite concursuri naționale și internaționale: doar în anul 2010 aceștia au obținut 458 de premii și mențiuni (față de 25, în anul 2000).

Și pentru că un management performant depinde direct de valoarea celor cu care lucrezi, în Palatul Copiilor Cluj un accent important este pus pe resursa umană, dascăli și nu numai, motivați de dăruirea și dragostea pentru copii. Iar cadrele din Palat au înțeles, la rândul lor, că trebuie să le fie copiilor în același timp profesori, dar și observatori activi, parteneri de dialog, constituindu-se, pentru elevii îndrumați, în repere de competență și modele de performanță.

Iar pentru că nu poți face performanță fără a avea asigurate condițiile de pregătire, s-a avut în vedere dezvoltarea accelerată a bazei materiale, prin modernizarea celei existente și numeroase investiții noi. În prezent, Palatul Copiilor Cluj dispune de o filială în Mărăști, o sală de sport multifuncțională, un bazin de înot acoperit, un teren de tenis, două baze turistice – Caps și Băișoara, ambele cu terenuri de sport, și o pensiune. Toate cercurile sunt dotate modern, de la calculatoare la carturi și stații de amplificare, fiecare în funcție de specific, iar pentru participarea copiilor la concursuri au fost achiziționate un microbus și un autocar. În fond, în contextul mai larg al impredictibilității alocărilor bugetare, pe de o parte, iar, pe de altă parte, dată fiind gratuitatea participării elevilor la cercuri – aspect esențial, mai ales în condițiile socio-economice actuale -, proiectul echipei manageriale pe termen mediu și lung este acela de a crea premisele unei autonomii financiare parțiale, care să asigure condiții performante de activitate. În mod cert, însă, dincolo de competențele acumulate și performanțele realizate, Palatul Copiilor depinde de decizii care nu îi aparțin: de ani de zile, la nivelul ministerului, dar și al societății, în general, se discută și se chiar proclamă, ca principii, descentralizarea și autonomia instituțională. Este nevoie de o descentralizare efectivă, de o autonomie

decizională atât în domeniul organizării didactice, cât și la nivelul managementului resurselor umane, dublate de o autonomie în gestionarea resurselor financiare, care să permită recompensarea performanței profesorilor și elevilor deopotrivă. Or, la acestea trebuie ajuns în mod real, și nu doar declarativ, ca dovadă, dar și ca garanție a înțelegerii unui lucru fundamental: că învățământul, cultura și tot ce înseamnă educație nu pot fi evaluate și apoi finanțate prin formulele unei „rentabilități” economice, că, parafrazând, avem nevoie de o educație performantă, fără de care națiunea însăși devine periferică.

Cu astfel de așteptări, dar, în paralel, cu cea mai performantă bază materială din țară, cu un colectiv de cadre didactice cu înaltă calificare, care îmbină în mod fericit experiența, creativitatea și dăruirea, cu rezultate excelente obținute de copii în ultimii ani și cu o puternică implicare în comunitate, Palatul Copiilor Cluj se validează continuu ca un reper recunoscut al spațiului educațional și cultural clujean și nu numai. Această recunoaștere e confirmată de dobândirea *Certificatului ISO 9001*, de numeroase diplome de excelență acordate de minister, dar și de aprecierile din partea comunității și a mass-media. Palatul Copiilor Cluj reprezintă, așadar, o constantă benefică în viața orașului și în primul rând a tinerilor, fiind, poate, una dintre puținele instituții care nu au trebuit să își redefinească sau să își re-găsească locul în spațiul cultural-educativ, ci doar să și-l păstreze, confirmându-l și diversificându-și oferta și profilurile. După 60 de ani de existență, devenit, pentru mulți dintre clujeni, aproape un fel de legendă, Palatul Copiilor se constituie într-un spațiu inițiativ în care, între ludic și maturitate asumată, tot mai mulți copii își deschid orizontul de cunoaștere, modelându-și etic și estetic conștiința.

Palatul Copiilor a fost și rămâne un spațiu în care „opțiunea pentru timpul tău liber” este opțiunea pentru o stare de spirit, pentru un mod de existență formativ, pentru și întru devenirea tânărului dinspre competență spre performanță.